PŘÍPADOVÁ STUDIE:
zhodnocení přínosů projektu
„SOCIÁLNÍ CENTRUM KAMÍNEK V CHOMUTOVĚ
–
PROVOZ A POSKYTOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝM A SOCIÁLNÍM VYLOUČENÍM OHROŽENÝM OBYVATELŮM“

1 Identifikace případové studie

1.1 Identifikační údaje projektu	
Název projektu	**SOCIÁLNÍ CENTRUM KAMÍNEK V CHOMUTOVĚ – PROVOZ A POSKYTOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝM A SOCIÁLNÍM VYLOUČENÍM OHROŽENÝM OBYVATELŮM**
Číslo projektu	CZ.1.04/3.2.00/55.00012
Oblast podpory	Oblast podpory 3.2 Sociální integrace a rovné příležitosti
Zaměření projektu	Podpora sociální integrace příslušníků romských komunit
Cíl projektu	Podpora příslušníků sociálně vyloučených romských komunit, z nichž jsou za cílovou skupinu považovány rodiny s dětmi a mládež ve věku od 15 do 26 let.
Příjemce dotace	**Statutární město Chomutov**
Adresa	Zborovská 4602, Chomutov, 43001
Projektový manažer	Mgr. Jana Hronová
Partner projektu	Bez partnera
Výše rozpočtu, % dotace	**11 413 833,- Kč; 85 %**
Termín realizace	1. března 2013 – 31. října 2015
Místo realizace a území dopadu	Chomutov, Ústecký kraj
Webová adresa	http://www.kaminek-chomutov.cz/
1.2 Přehled terénního šetření	
Příjemce dotace	Individuální řízený rozhovor (26. 6. 2015) • **Mgr. Jana Hronová**, projektová manažerka, finanční manažerka, vedoucí organizační složky SC Kamínek
Cílová skupina	Dotazníkové šetření (15. – 19. 6. 2015) • 10 podpořených klientů *Zástupci cílové skupiny se zúčastnili dotazníkového šetření za podmínky, že zůstanou v anonymitě. Evaluátor nedisponuje jmény ani kontakty na cílovou skupinu. Kontaktování cílových skupin a*

	zprostředkování dotazníků proběhlo ze strany příjemce.
Klíčoví aktéři	Individuální řízený rozhovor (26. 6. 2015) • **Bc. Mirka Hanyková,** vedoucí NZDM Kámen Individuální telefonický rozhovor (10. 7. 2015) • **Mgr. Monika Stránská,** vedoucí Oddělení terénní sociální práce, Odbor sociálních věcí, Magistrát města Chomutov • **Bc. Vendula Kádárová,** manažerka sekce služeb pro děti, mládež a rodiny, OS Světlo Kadaň

ABSTRAKT: VÝSLEDKY EVALUAČNÍ PŘÍPADOVÉ STUDIE

Oblast podpory OP LZZ: 3.2 Podpora sociální integrace a příslušníků romských lokalit

PROJEKT: SOCIÁLNÍ CENTRUM KAMÍNEK V CHOMUTOVĚ – PROVOZ A POSKYTOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝM A SOCIÁLNÍM VYLOUČENÍM OHROŽENÝM OBYVATELŮM

Příjemce: Statutární město Chomutov
Výše dotace: 11 413 833,- Kč
Místo: Chomutov
Termín realizace: 1. 3. 2013 – 31. 10. 2015

CÍL PROJEKTU

Cílem projektu bylo zajistit dostupnost a kvalitu sociálních služeb a dalších aktivit směřujících k integraci příslušníků sociálně vyloučených romských komunit ve městě Chomutov (sídliště Kamenná a Písečná).

CO SE V PROJEKTU ODEHRÁLO?

Díky podpoře vzniklo Sociální centrum Kamínek, poskytující služby:

- Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež ve věku 15-26 let (NZDM), které přispívá k prevenci sociálně-patologických jevů tím, že míří na nejrizikovější skupinu obyvatel.
- Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (SAS), poskytující poradenské služby osobám ohroženým dlouhodobou krizovou sociální situací.

Doplňující aktivitou byly vzdělávací kurzy pro sociální pracovníky – zaměstnance statutárního města Chomutov, kteří absolvovali akreditované vzdělávací programy (např. Stres v práci sociálního pracovníka, Mnoho podob hněvu, Komunikace s klientem s psychickou diagnózou).

CO PROJEKT PŘINESL LIDEM?

Poskytování služeb v kontextu sociální politiky města a tím budování lepšího sociálního klimatu

Projekt je realizován v návaznosti na strategické dokumenty města (tj. *Komunitní plán sociálních služeb, Integrovaný plán rozvoje města, Strategický plán sociálního zabezpečení* a *Analýza cílové supiny, struktury a spádovosti*, jež byla zpracována na základě výše jmenovaných). Projekt tak přispívá k rozvoji systému sociální politiky města a k budování pozitivního sociálního klimatu. Synergického efektu bylo dosaženo návazností tohoto projektu na projekty předešlé, zaměřené na revitalizaci bytového fondu, veřejného prostranství, infrastruktury, volnočasových prostor (dětská hřiště, sportovní hřiště, víceúčelová hřiště) na sídlišti Kamenná.

Projekt tedy celkově přispěl k většímu klidu na sídlišti, což potvrzuje projektová manažerka a vedoucí organizační složky SC Kamínek Jana Hronová: *„Dřív se mladí scházeli v podchodech, teď mají Kamínek.“*

Pouliční liga 2015.

Lepší dostupnost sociálních služeb směřujících k integraci osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených

Sídliště Kamenná a přilehlé sídliště Písečná jsou evidována jako sociálně vyloučené lokality. Počet obyvatel každé z nich činí cca 3-4 tis. Podíl romského etnika na sídlišti Kamenná tvoří 70 % obyvatel, v druhém jmenovaném je to přibližně

50 %. V Kamenné se navíc začínají projevovat sociálně-patologické jevy jako je prodej drog, lichva, narkomanie a gamblerství.[1]

Díky projektu přispívají k lepšímu sociálnímu klimatu na sídlišti svou činností dvě již zmiňované sociální služby, které doposud v lokalitě dostupné nebyly.

- ✓ NZDM se snaží posílit u svých klientů pracovní návyky, dovednosti a schopnosti k lepší seberealizaci, dále překonat stigma smysluplným využíváním volného času či zvýšit jejich motivaci pro další vzdělávání.

SAS SC Kamínek.

- ✓ SAS, kromě poskytování zázemí pro aktivity dětí do 15 let, poskytuje rodičům motivační kurzy, pracovní poradenství, pomoc při hledání zaměstnání a obecně se snaží o navýšení samostatnosti, nezávislosti a soběstačnosti obyvatel sídliště.

„Naučila jsem se vytvořit si na PC životopis. Taky udělali klukovi oslavu narozenin, což bylo moc hezké. SC Kamínek je moje pomocná ruka.“

„Nejvíce pomáhají mým dětem s přípravou do školy. Mě potom pozvedly psychicky, protože nebýt Kamínku žila bych s dětmi v uzavřeném prostředí bez lidí a nechodila bych skoro ven. Tady mám pocit, že někam patřím.“

„Mě pomohli najít práci pomocného školníka na ZŠ. Nebýt toho byl by ze mě bezdomovec.“

Prohloubení spolupráce mezi veřejným a neziskovým sektorem, a tím budování větší soudržnosti v sociální oblasti

Díky úzké spolupráci města s poskytovatelem služeb OS Světlo Kadaň, došlo ke zlepšení vnímání neziskového sektoru. Město takto poprvé spolupracuje s NNO, čímž se obecně zvedá jejich renomé a dochází k budování vzájemné důvěry.

V rámci projektu - na základě setkávání zapojených sociálních pracovníků - vznikl tzv. rozesílač, informující zapojené subjekty (sociální pracovníci okresu Chomutov, Odbor sociálních věcí města Chomutov a starostové okolních obcí) o záležitostech v sociální oblasti.

„Rozesílač funguje už cca 2 roky a objem zahrnutých lidí se neustále zvětšuje. Jeho prostřednictvím se snažíme vytvořit koordinaci sociálních pracovníků a sociálních služeb v Chomutově. Zapojeny jsou i okolní obce, takže dochází k rozvoji meziobecní spolupráce.“
(Mgr. Jana Hronová, vedoucí organizační složky SC Kamínek)

PŘEKÁŽKY

- ❖ Důvěra ze strany CS – zpočátku malý počet klientů.
- ❖ Fluktuace u sociálních pracovníků – odchod za jinou prací a občasné nezvládnutí práce s klientelou NZDM.
- ❖ Neochota akceptovat zařízení ze strany obyvatel žijících blízko SC Kamínek – obavy ohledně hluku a nepořádku.
- ❖ Ekonomická situace regionu a předsudky vůči CS ze strany většinové společnosti – což ztěžuje možnost uplatnění CS na trhu práce.
- ❖ Nekontrolovatelný migrační příliv nových problémových obyvatel do lokality (bytoví spekulanti).

[1] Zdroj: Projektová žádost

SHRNUTÍ PŘÍNOSŮ PROJEKTU

Naplnění účelnosti a užitečnosti projektu	
Dopad na zaměstnanost účastníků	*Spíše vysoký* Přestože v rámci projektu nebyla přímo zřízena pracovní místa pro CS a zaměstnanost CS je limitována ekonomickou situací regionu, u části zástupců CS došlo k integraci na pracovní trh.
Dopad na kvalifikační úroveň účastníků (vzdělání)	*Vysoký* U zaměstnanců města došlo ke zvýšení kvalifikační úrovně prostřednictvím akreditovaných vzdělávacích programů.
Dopad na zaměstnatelnost účastníků jiné než kvalifikační	*Spíše vysoký* U příslušníků sociálně vyloučených romských komunit došlo k navýšení měkkých dovedností, občanskoprávní, pracovněprávní a finanční gramotnosti.
Dopad na ekonomickou situaci účastníků	*Spíše vysoký* U části CS dochází k dílčímu posunu v této oblasti díky získání legálního zaměstnání a zajištění pravidelného příjmu.
Dopad na sociální statut účastníků	*Vysoký* SC Kamínek řeší tíživé životní situace, omezení a prevenci sociálně-patologických jevů a obnovení „zdravých“ kontaktů.
Dopad na další klíčové aktéry	*Vysoký* Navázání úzké spolupráce s klíčovými aktéry.
Systémové dopady	*Spíše vysoké* V projektu byly realizovány akreditované vzdělávací programy pro sociální pracovníky (zaměstnance statutárního města Chomutova).
Vyřešení problémů/potřeb cílové skupiny	Problémy a potřeby cílové skupiny *byly z větší části vyřešeny/naplněny* (s ohledem k zaměření projektu).
Vnímání užitečnosti projektu ze strany cílových skupin a klíčových aktérů	
Užitečnost projektu ze strany cílových skupin	*Jednoznačně užitečný* Veškeré výstupy projektu vnímány jako užitečné a pozitivní z hlediska osobní situace účastníka.
Užitečnost projektu ze strany dalších klíčových aktérů	*Jednoznačně užitečný* Veškeré výstupy projektu vnímány jako užitečné a pozitivní.
Účinnost a hospodárnost projektu	
Naplnění účinnosti	*Vysoké* Způsob zapojení a využití projektových vstupů optimálně přispíval k dosaženým výsledkům a přínosům pro cílovou skupinu.
Naplnění hospodárnosti	*Vysoké* Veškeré vstupy byly nezbytné pro dosažení cílů.
Udržitelnost projektu	
Udržitelnost projektu	*Spíše vysoká* Dle příjemce záleží především na situaci regionu (nezaměstnanost apod.) a na finančních prostředcích a personálních kapacitách poskytovaných služeb.
Identifikace nejlepší, dobré a neosvědčené praxe	
Spíše dobrá praxe Celkové zhodnocení projektu evaluátorem na základě multikriteriální analýzy, která vychází z provedených šetření a zjištění v průběhu zpracování případové studie.	

2 Výchozí situace a cíle projektu

2.1 Příjemce dotace	
Příjemce dotace	Statutární město Chomutov
Kategorie příjemce	veřejný subjekt: obecní samospráva (a její organizační složka) resp. organizační složka, příspěvková organizace či společnost založená či vlastněná obecní samosprávou
Předchozí zkušenosti příjemce s cílovou skupinou	Ano
	Statutární město Chomutov vychází při řešení problematiky sociálního vyloučení obyvatel města ze základu systému budování kvalitní sítě poskytování sociálních služeb. Systém je založen na partnerství všech důležitých subjektů ve městě včetně veřejnosti.
2.2 Přístup ke zpracování žádosti	
Zapojení externího dodavatele pro zpracování žádosti	Ne

2.3 Cíle projektu

Globální cíl projektu:

Zajistit dostupnost a kvalitu sociálních služeb a dalších aktivit směřujících k integraci příslušníků sociálně vyloučených romských komunit ve městě Chomutov (sídliště Kamenná a Písečná).

Hlavní cíle projektu:

- Dosáhnout pro CS uplatnění na trhu práce a ve společnosti.
- Poskytnout akreditované vzdělávání pracovníkům magistrátu, kteří pracují s příslušníky sociálně vyloučených lokalit.

2.4 Cílová skupina

Specifikace cílové skupiny	• Příslušníci sociálně vyloučených romských komunit • Poskytovatelé sociálních služeb a další subjekty poskytující nebo podporující poskytování služeb pro příslušníky sociálně vyloučených romských komunit

3 Realizace projektu

3.1 Aktivity

POPIS AKTIVIT REALIZOVANÝCH V RÁMCI PROJEKTU

Město Chomutov v rámci projektu vytvořilo organizační složku Sociální centrum (SC) Kamínek přímo v sociálně vyloučené lokalitě sídliště Kamenná, poskytující tyto dvě služby:

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež od 15 do 26 let věku (NZDM Kámen), poskytující služby obyvatelům lokality Kamenná a Písečná. Hlavního cíle, snížení sociálních rizik CS, bylo dosahováno skrze získávání pracovních návyků, dovedností a schopností k lepší seberealizaci a překonávání stigmatu smysluplným využíváním volného času. Služby NZDM Kámen jsou poskytovány ambulantní i terénní formou.

Dále byly realizovány Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (SAS Kamínek), které jsou určené rovněž obyvatelům Kamenné a Písečné a zaměřují se na poradenství – dluhové, právní, dále ohledně finanční kariéry a mezilidských vztahů. Cílem sociální služby bylo dosáhnout samostatnosti, nezávislosti a soběstačnosti CS ohrožené dlouhodobou krizovou sociální situací. Služby SAS Kamínek jsou poskytovány ambulantní i terénní formou.

Jako doplňující aktivita pak byly zařazeny vzdělávací kurzy pro sociální pracovníky – zaměstnance statutárního města Chomutov, kteří tak měli možnost absolvovat akreditované vzdělávací programy z oblasti krizové intervence, dluhové problematiky, zvládnutí problematické komunikace s nespolupracujícím klientem, metod sociální práce, komunikace s klientem s duševním onemocněním, problematiky prevence stresu a syndromu vyhoření či zvládání obtížných komunikačních situací.

3.2 Realizace výběrových řízení

Počet realizovaných výběrových řízení	2

3.3 Realizační tým projektu

Velikost projektového týmu	3 pozice
Úvazky	1,10 (přepočtený měsíční úvazek) po dobu 32 měsíců Složení projektového týmu: Vedoucí projektového týmu/projektový manažer SC Kamínek (0,50 úvazku po celé trvání projektu) Finanční manažer SC Kamínek (0,50 úvazku po celé trvání projektu) Metodik/Supervizor SC Kamínek (0,10 úvazku po celé trvání projektu)

4 Zhodnocení přínosů a úspěšnosti projektu (účelnost, užitečnost)

4.1 Hlavní monitorovací indikátory[2]

	cílová hodnota	dosažená hodnota	dosažená h. v %
Počet podpořených osob - celkem	130	94	72,3
Počet nově vytvořených/inovovaných produktů	2	1	50
Počet podpořených organizací - celkem	1	1	100
Počet úspěšných absolventů kurzů - celkem	24	22	91,7
Počet podpořených organizací – Veřejná správa	---	1	---
Počet podpořených osob - muži	---	43	---
Počet podpořených osob - ženy	---	51	---
Počet úspěšných absolventů kurzů - ženy		22	
Počet úspěšných absolventů kurzů - muži		0	

4.2 Zhodnocení přínosů projektu

4.2.1 Teorie změny

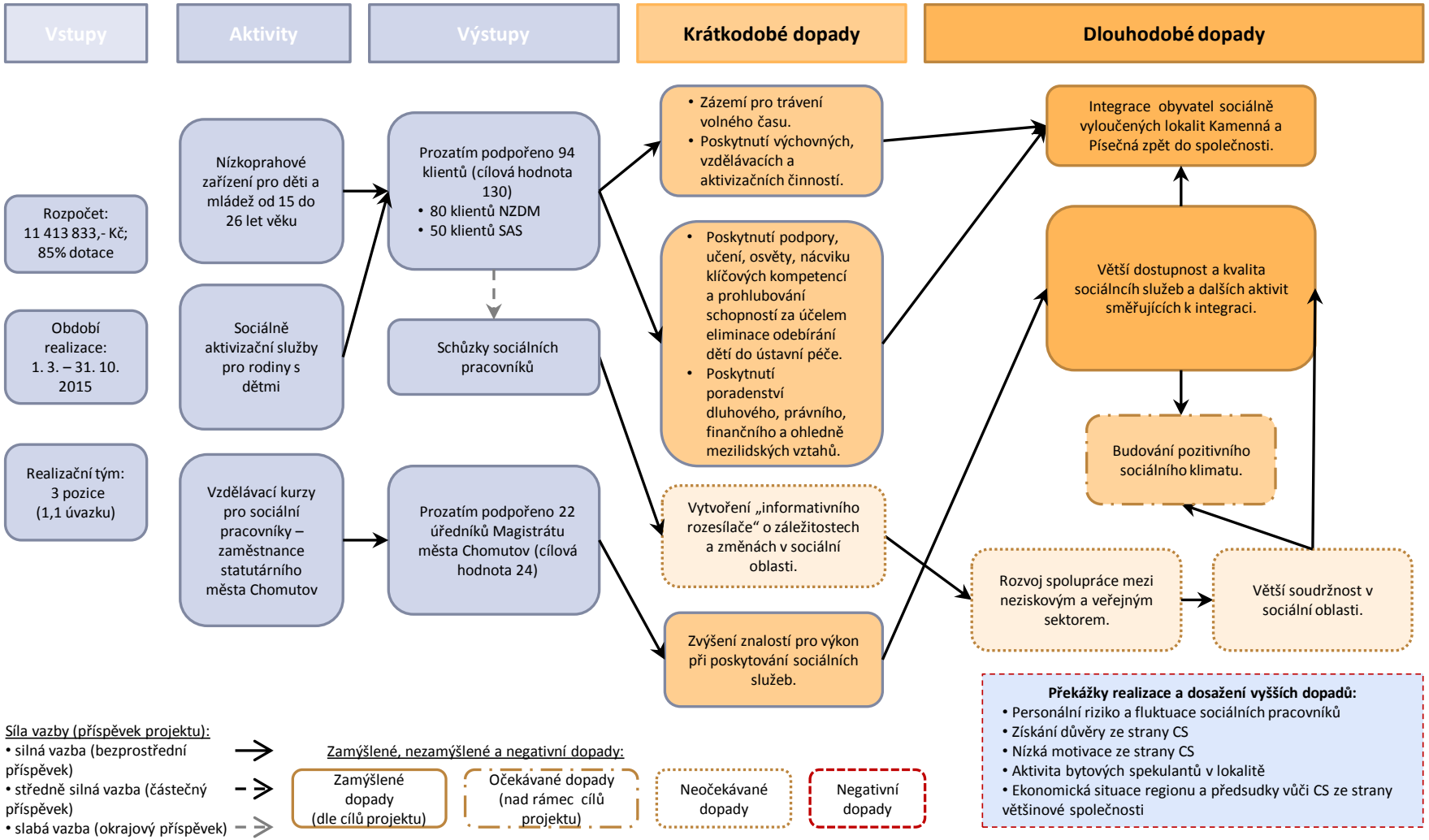
Teorie změny ukazuje ověřené přínosy projektu, které zahrnují očekávané i neočekávané dopady zjištěné na základě provedeného terénního šetření, případně dalších dostupných informací.

Intervenční logika byla v projektové žádosti dobře nastavena, tj. byly popsány předpokládané kauzální vazby a očekávané dopady projektu. V rámci šetření se následně potvrdilo naplnění očekávaných dopadů projektu.

[2] V době realizace evaluace (červenec 2015) nebyl projekt ukončen.

Teorie změny projektu

o.p. 3.2 — **Sociální centrum Kamínek v Chomutově – provoz a poskytování sociálních služeb sociálně vyloučeným a sociálním vyloučením ohroženým obyvatelům**

4.2.2 Strukturované zhodnocení dopadů (taxonomie)

Dopad na kvalifikační úroveň účastníků (vzdělání)	**Vysoký**	
	U zaměstnanců města došlo ke zvýšení kvalifikační úrovně prostřednictvím akreditovaných vzdělávacích programů.	
Dopad na zaměstnanost účastníků	**Spíše vysoký**	
	Přestože v rámci projektu nebyla přímo zřízena pracovní místa pro CS a zaměstnanost CS je limitována ekonomickou situací regionu, u části zástupců CS došlo k integraci na pracovní trh.	
Dopad na zaměstnatelnost účastníků jiné než kvalifikační	**Spíše vysoký**	
	U příslušníků sociálně vyloučených romských komunit došlo k navýšení měkkých dovedností, občanskoprávní, pracovněprávní a finanční gramotnosti.	
Dopad na ekonomickou situaci účastníků	**Spíše vysoký**	
	U části CS dochází k dílčímu posunu v této oblasti díky získání legálního zaměstnání a zajištění pravidelného příjmu.	
Dopad na sociální statut účastníků	**Vysoký**	
	SC Kamínek řeší tíživé životní situace, omezení a prevenci sociálně-patologických jevů a obnovení „zdravých“ kontaktů.	
Dopady na rovné příležitosti	**Nerelevantní**	
	Projekt nebyl zaměřen na zvyšování rovných příležitostí.	
Dopad na další klíčové aktéry	**Vysoký**	
	Navázání úzké spolupráce s klíčovými aktéry (blíže viz zhodnocení přínosů projektu – textová část).	
Systémové dopady	**Spíše vysoké**	
	V projektu byly realizovány akreditované vzdělávací programy pro sociální pracovníky (zaměstnance statutárního města Chomutova).	
Efekty ovlivňující přínosy projektu	Potvrzeno / nepotvrzeno	Komentář
Creaming-off	*nepotvrzeno*	Nebylo zjištěno zařazování perspektivnějších účastníků z pohledu žádoucích efektů projektu a jeho cílů.
Lock-in efekt	*nepotvrzeno*	U některých osob docházelo k integraci do společnosti či k prostupnosti na otevřený trh práce, nicméně toto je limitováno ekonomickou situací regionu.
Alternativní atribuce	*nepotvrzeno*	Aktivity projektu byly klíčovým faktorem pro dosažení přínosů.
Substituce	*nepotvrzeno*	Efektů nebylo dosaženo na úkor jiných

		osob ve srovnatelném postavení.
Mrtvá váha[3]	*nepotvrzeno*	Bez poskytnuté dotace by nedošlo ke vzniku SC Kamínek. Pro cílové skupiny by bylo obtížné hledat jiné alternativy pro řešení jejich problémů a naplnění potřeb.

4.2.3 Zhodnocení účelnosti projektu - shrnutí (celkové vyřešení problémů/potřeb cílové skupiny)	
Vyřešení problémů/potřeb cílové skupiny (celkové dopady projektu)	Problémy a potřeby cílové skupiny byly z větší části vyřešeny.
4.2.4 Nezamýšlené dopady	
Existence nezamýšlených pozitivních dopadů projektu	Ano
Nezamýšlené dopady	Vytvoření tzv. rozesílače informací o záležitostech v sociální oblasti, do něhož jsou zapojení všichni sociální pracovníci okresu Chomutov či starostové okolních obcí. Rozesílač vede k lepší spolupráci mezi neziskovým a veřejným sektorem.
4.2.5 Negativní dopady	
Existence negativních dopadů projektu	Ne
Negativní dopady	---
4.3 Užitečnost projektu na základě vnímání ze strany cílových skupin a dalších klíčových aktérů	
Užitečnost projektu ze strany cílových skupin	Jednoznačně užitečný (veškeré výstupy projektu vnímány jako užitečné a pozitivní z hlediska osobní situace účastníka)
Užitečnost projektu ze strany dalších klíčových aktérů	Jednoznačně užitečný (veškeré výstupy projektu vnímány jako užitečné a pozitivní)
4.4 Inovativnost projektu	
Využití inovovaných řešení	Ne
	Vzniklé SC Kamínek má bezesporu velký přínos pro tamní sociálně vyloučené obyvatele, neboť před jeho realizací v oblasti nic podobného nebylo. Inovativní řešení však vytvořeno ani modifikováno nebylo.
4.5 Způsob zjišťování výsledků projektu ze strany samotného příjemce	
Udržování vzájemných vazeb s podpořenými osobami je obousměrné. Ze strany SC Kamínek je sledován životní vývoj a směřování aktuálních klientů prostřednictvím osobního kontaktu. Z druhé strany klienti pak kontakt sami vyhledávají v případě, že potřebují nějakou pomoc nebo s něčím	

[3] Jedná se o efekt výhradně řešitelný pouze v rámci Counterfactual Impact Evaluation. V rámci této případové studie se tak jedná pouze o vyjádření na základě zjištění z realizovaného šetření.

poradit. S bývalými klienty, kteří se úspěšně integrovali do společnosti a na trh práce kontakty udržovány nejsou. S klíčovými aktéry udržuje centrum stálý kontakt v rámci vzájemné spolupráce.	
Ověření přínosů projektu u účastníků ze strany příjemce	• Osobní rozhovory či diskuse
Ověření přínosů projektu příjemcem u klíčových aktérů, kteří se projektu nezúčastnili	• Nezjišťováno

I. ZHODNOCENÍ DOPADŮ A PŘÍNOSŮ REALIZACE PROJEKTU

Projekt lze na základě provedeného šetření hodnotit jako úspěšný, a to jak z hlediska přínosů pro samotného příjemce (tj. městskou samosprávu), zástupců cílové skupiny, tak i z hlediska spolupracujících subjektů. Dopady a přínosy realizovaných aktivit lze v souladu s cíli projektu vymezit z těchto hledisek:

- Dopady pro příjemce dotace: Poskytování služeb v kontextu sociální politiky města a budování tak lepšího sociálního klimatu
- Dopady pro cílovou skupinu: Lepší dostupnost sociálních služeb směřujících k integraci
- Dopady pro klíčové aktéry: Prohloubení/navázání spolupráce mezi veřejným a neziskovým sektorem, a tím budování větší soudržnosti v sociální oblasti

1) Dopady pro příjemce dotace: Poskytování služeb v kontextu sociální politiky města a budování tak lepšího sociálního klimatu

Projekt je realizován v návaznosti na další strategické dokumenty města (tj. *Komunitní plán sociálních služeb*, *Integrovaný plán rozvoje města*, *Strategický plán sociálního zabezpečení* či *Analýza cílové skupiny, struktury a spádovosti*, jež byla zpracována na základě výše jmenovaných), jež jsou výstupem součinnosti města, městské police, organizačních složek města a zástupců veřejnosti. Projekt tak přispívá k rozvoji systému sociální politiky města a k budování pozitivního sociálního klimatu.

Synergického efektu bylo dosaženo návazností tohoto projektu na projekty předešlé, zaměřené na revitalizaci bytového fondu, veřejného prostranství, infrastruktury, volnočasových prostor (dětská hřiště, sportovní hřiště, víceúčelová hřiště) na sídlišti Kamenná.

Faktory ovlivňující dopady projektu:

Důležitým faktorem pro dosažení dopadů byla mj. celková připravenost a propracovanost projektu, s ohledem na znalost prostředí a cílovou skupinu příjemcem. Statutární město Chomutov vychází při řešení problematiky sociálního vyloučení obyvatel města ze základu systému sociální politiky města. „SC Kamínek – provoz“ tak navazuje na předchozí zkušenosti a vazby, čímž přispívá k maximalizaci dopadů.

Opomenout nelze ani podporu ze strany vedení města Chomutov, které je dle projektové manažerky i po politické změně sociálně naladěno a SC Kamínek finančně zabezpečilo do r. 2018.

2) **Dopady pro cílovou skupinu: Lepší dostupnost sociálních služeb směřujících k integraci**

Lokality realizace projektu (sídliště Kamenná a sídliště Písečná) jsou označovány jako sociálně vyloučené. Počet obyvatel každé lokality se pohybuje mezi 3-4 tis., z čehož na sídlišti Kamenná tvoří romské etnikum 70% podíl obyvatel, na přilehlém sídlišti Písečná je to cca 50 %. Jedná se o osoby vykazující znaky sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených osob. Počet dětí a mladistvých – na které projekt cílil – činí v lokalitě Kamenná asi 1,2 tis., ve druhé jmenované cca 1 tis. V první jmenované se navíc začínají projevovat sociálně-patologické jevy jako je prodej drog, lichva, narkomanie a gamblerství.[4]

V minulosti fungovalo v lokalitě Kamenná nízkoprahové zařízení pro děti ve věku 6-15 let. Nynější NZDM, vzniklé na základě projektu, se věnuje věkově skupině 15-26 let. Přibylo také sociálně aktivizační centrum pro rodiny s dětmi. Pro CS by bylo obtížné hledat jiné alternativy pro řešení jejich problémů a naplnění potřeb v případě neexistence SC Kamínek.

Mládež 15-26 let

U CS dochází ke změně postoje a chování. Vedoucí NZDM Kámen například zmiňuje, že i klienti, kteří jsou naprosto „bezcílní“ (bez ambicí a motivace), se nyní dokáží domluvit s ostatními, mají lepší vyjadřovací schopnosti a jsou schopni vyřídit si sami věci po telefonu, jsou zodpovědnější a dochází u nich k odklonu od krátkodobých alternativních strategií (uspokojování okamžitých potřeb a nepřemýšlení o budoucnosti). To potvrzují i samotní dotázaní.

Dochází také ke změně přístupu ohledně zdravotní péče – řeč je především o zubní a gynekologické prevenci.

Rodiny s dětmi

Na rodiče byly cíleny motivační kurzy, kurz sestavení CV, jak se orientovat na trhu práce či například nácvik pracovního pohovoru. S tím souvisí i schopnost samostatného vyhledávání práce na internetu, o kterém do té doby zástupci CS neměli ponětí. Většina z nich se domnívala, že informace ohledně volných pracovních míst jim podá jen zprostředkovatelka na úřadu práce. Dotazování zástupci CS pak kromě výše zmíněného uváděli také navýšení sebevědomí, schopnost větší samostatnosti, možnost být v kolektivu a někam patřit.

Oceňovány jsou také poskytované aktivity pro děti a pomoc s přípravou do školy. Dle projektové manažerky dochází prostřednictvím doučování dětí také ke zvyšování jejich rodičovských kompetencí: *„Matky nejsou například schopny vysvětlit svým dětem, jak vypočítat 2+1 – na mysli mám klasiku s jablky a hrušky. Neumí to popsat. Tak půl roku poslouchají sociální pracovnice, jak doučují jejich děti, a pak jsou schopné dělat to doma samy. Jednoznačně se tedy zvyšují i rodičovské dovednosti.*“

SC Kamínek je z jejich strany vnímáno jako pomocná ruka.

Terénní sociální pracovníci

V rámci doplňkové aktivity byla terénním sociálním pracovníkům (zaměstnancům statutárního města Chomutov) poskytnuta možnost rozšíření jejich odborných kompetencí, a to prostřednictvím akreditovaných vzdělávacích kurzů. Jednalo se například o kurzy Základy komunikace s lidmi

[4] Zdroj: Projektová žádost.

s duševním onemocněním, Zvládání stresu a stresové zátěže, Stres v práci sociálního pracovníka, Mnoho podob hněvu, Práce s emocemi v profesním vztahu aneb jak se vyrovnat s křivdou a pocitem viny, Komunikace s klientem s psychickou diagnózou.

Zástupci této cílové skupiny jsou však zároveň často spolupracujícími subjekty (Odbor sociálních věcí), a proto je i takto na ně nahlíženo v celé případové studii. V rámci rozhovoru tak byly probrány relevantní aspekty týkající se spolupráce s příjemcem dotace s ohledem k přínosům projektu.

Faktory ovlivňující dopady projektu:

Důležitým faktorem je dle vedoucí NZDM Kámen skutečnost, že celý SC Kamínek byl velmi dobře přijat romskou komunitou. To záleží především na osobnosti sociálních pracovníků, na jejich schopnostech a také v přístupu ke klientům, u kterých byli i přes jejich nízkou motivaci schopni vzbudit zájem o vzdělání či pracovní uplatnění.

Plusem je také umístění SC Kamínek přímo v deprivované lokalitě sídliště Kamenná a zároveň nedaleko druhé lokality sídliště Písečná, což pozitivně působí na získání důvěry u CS.

3) Dopady pro klíčové aktéry: Prohloubení spolupráce mezi veřejným a neziskovým sektorem, a tím budování větší soudržnosti v sociální oblasti

Dle poskytnutých informací došlo ke zlepšení vnímání neziskového sektoru městem, a to díky úzké spolupráci s OS Světlo Kadaň, které je poskytovatelem obou druhů sociálních služeb (NZDM, SAS) v SC Kamínek. Dle projektové manažerky město historicky poprvé spolupracuje s neziskovou organizací, čímž se zvedá renomé NNO obecně a dochází k budování vzájemné důvěry. Změnu v postoji města k lepšímu zmiňuje i zástupce uvedeného občanského sdružení.

V rámci projektu dále docházelo k setkávání zapojených sociálních pracovníků, na jehož základě posléze vznikl tzv. informativní rozesílač o záležitostech v sociální oblasti (informace o nových OP, harmonogram výzev, volná místa v azylových domech atp.). Rozesílač funguje na bázi internetové komunikace, do níž jsou zapojeni všichni sociální pracovníci okresu Chomutov, dále Odbor sociálních věcí města či starostové okolních obcí. Správcem je projektová manažerka a vedoucí organizační složky SC Kamínek Mgr. Lenka Hronová, která celou věc shrnuje: *„Kamínek se snaží vytvořit koordinaci sociálních pracovníků a sociálních služeb města Chomutov“*. Jedná se o neočekávaný dopad, který vedl jednak k prohloubení spolupráce mezi veřejným a neziskovým sektorem, mezi obcemi a také k budování větší soudržnosti v sociální oblasti.

Úzká spolupráce byla také navázána s Odborem sociálních věcí města Chomutov (někteří z jeho členů jsou zároveň druhou cílovou skupinou – terénní sociální pracovníci), kde je využívána především metodická odborná podpora. Zde se vedoucí Oddělení terénní sociální práce vyjádřila, že spolupráce s SC Kamínek je dobrá a projekt celkově vnímá jako užitečný. Oceňováno je také vhodné umístění sociálního centra přímo v postižené lokalitě.

Faktory ovlivňující dopady projektu:

Důležitá je ochota všech aktérů ke vzájemné spolupráci a komunikaci. Zásluhu na tom má jistě i sociální naladění vedení města, které podporuje integrační aktivity a projekty, a to v kontextu vlastního cíle - eliminace sociálně vyloučených lokalit.

Faktorem neméně důležitým a přispívajícím k větší soudržnosti v sociální oblasti je nadšení a ochota jednotlivých aktérů, odrážející se v jejich aktivitách – viz výsledek typu „rozesílač".

II. Přínosy projektu z hlediska rovnosti mužů a žen

Projekt nebyl zaměřen na zvyšování rovnoprávnosti žen a mužů, do projektových aktivit byla zapojována obě pohlaví bez rozdílu.

III. Překážky při realizaci projektu a způsoby jejich řešení

1) Výskyt a řešení očekávaných rizik

Z rizik očekávaných před realizací projektu se potvrdilo především personální riziko a fluktuace, a to u sociálních pracovníků. Tito buď nezvládali práci s problémovou klientelou NZDM či odcházeli za jiným zaměstnáním. Potvrdilo se také riziko změny politických poměrů města Chomutova. Dle příjemce však naplnění cílů nebylo tímto nijak ohroženo.

2) Překážky bránící dosažení vyšších přínosů projektu a jeho udržitelnosti

V případě **interního faktoru** bránícího dosažení vyšších přínosů se jednalo o výše zmíněný problém s fluktuací sociálních pracovníků.

Řada vnějších faktorů pak ovlivňovala a stále ovlivňuje přínosy projektu. Nejzásadnější překážkou je ekonomická situace regionu a předsudky ze strany většinové společnosti, což ztěžuje možnost uplatnění CS na trhu práce. Také neochota akceptovat zařízení ze strany obyvatel žijících blízko SC Kamínek, respektive jejich obavy ohledně hluku a nepořádku. Tento faktor příjemce řešil veřejným projednáváním a zde podané podněty častokrát vyslyšel.

Druhou důležitou překážkou je problematika bytových spekulantů, kteří svoji činností do lokality přivádějí nové obyvatele, a to osoby problémové. Tito pak nemají k lokalitě vybudovaný vztah, čemuž odpovídá jejich chování a dle projektové manažerky jsou trnem v oku všech starousedlíků, včetně těch patřících k romské populaci.

Překážkou pro dosažení vyšších přínosů byla i počáteční nedůvěra ze strany CS a Centrum tak zpočátku mělo jen pár klientů. Postupem času se však intenzita návštěvnosti zvýšila, a to zejména díky dobře nastavenému přístupu k cílové skupině ze strany sociálních pracovníků. Dále je pak problematická také nízká motivace klientů, jež je odrazem nedostatečného rodinného zázemí, a to obzvláště v případě vzdělávání. Dle slov manažerky projektu: *„Měli jsme klienta, kterého přijali na učňák, ale po dvou dnech skončil. Pak nám řekl, že doma vidí tátu, jak nedělá nic a mámu jak celý den spí. Tak proč by měl něco dělat on*."

5 Zhodnocení projektu dle účinnosti, hospodárnosti a udržitelnosti

5.1 Účinnost projektu	
Naplnění účinnosti (taxonomie)	Vysoké – způsob zapojení a využití projektových vstupů optimálně přispíval k dosaženým výsledkům a přínosům pro cílovou skupinu
Výše podpory na jednu podpořenou osobu[5]	87 tis. Kč. Projekt nicméně není ukončen a výpočet je založen na základě předpokládané cílové hodnoty monitorovacích indikátorů.
5.2 Hospodárnost projektu	
Naplnění hospodárnosti (taxonomie)	Vysoká – veškeré vstupy byly nezbytné pro dosažení cílů
Počet podpořených osob na jeden úvazek projektového týmu	118,18 osob Projekt nicméně není ukončen a výpočet je založen na základě předpokládané cílové hodnoty monitorovacích indikátorů.
5.3 Udržitelnost přínosů projektu	
Udržitelnost projektu (taxonomie)	Spíše vysoká - dle příjemce záleží především na finančních prostředcích a dále na personálních kapacitách

I. Účinnost a hospodárnost projektu

Aktivity byly nastaveny a realizovány tak, že přinášely maximálně možné přínosy a členové projektového týmu byli využiti optimálním způsobem. **S danými zdroji nebylo, dle zjištění, možné dosáhnout vyššího rozsahu, kvality výsledků ani přínosů.** Disponibilní (využité) zdroje byly využity tak, aby docházelo k maximalizaci přínosů příslušné intervence. Projekt je tak možné označit jako vysoce účinný.

Výše podpory na jednu podpořenou osobu (celkem plánováno podpořit 130 osob) pak dosáhne 87 tis. Kč. Při interpretaci těchto nákladů je nezbytné vzít do úvahy, že do výpočtu jednotkového nákladu na jednu podpořenou osobu vstupují zcela nesrovnatelně vykázané počty podpořených osob, kdy každá z těchto osob byla podpořena v jiném časovém rozsahu a jiným typem aktivit.

Veškeré aktivity realizované v rámci projektu byly prospěšné a potřebné pro dosažení očekávaných přínosů a dopadů projektu. Veškeré vstupy (aktivity a lidské zdroje) byly nezbytné a jejich rozsah byl nezbytný (adekvátní) pro dosažení cílů projektu a hospodárnost projektu tak lze označit za vysokou.

V rámci projektu bude na jeden úvazek projektového týmu podpořeno 118,18 osob (plánováno podpořit do konce projektu celkem 130 osob, počet členů projektového týmu 3).

[5] K interpretaci blíže viz text níže.

II. Udržitelnost přínosů projektu

Dlouhodobé dopady projektu (integrace účastníků na otevřený trh práce a do společnosti) jsou udržitelné částečně (z důvodu externích překážek uvedených výše). V zájmu stabilizace celé lokality je nicméně zapotřebí, aby centrum fungovalo i nadále. Zde je pak dle příjemce nezbytné zajistit dostatek finanční podpory, jenž je v tomto případě zajištěna ze strany města a kraje cca do roku 2018.

6 Souhrnné zhodnocení a poučení z realizace

6.1 Identifikace nejlepší, dobré a neosvědčené praxe

Existence dobré praxe (taxonomie)	Spíše dobrá praxe
Bodové hodnocení na základě multikriteriální analýzy	80 (ze 100)

Hodnocení jednotlivých kritérií v rámci multikriteriální analýzy

Kritérium	Bodové hodnocení
účelnost projektu *(váha 35 %)*	75
užitečnost projektu ze strany cílových skupin *(váha 5 %)*	100
užitečnost projektu ze strany dalších klíčových aktérů *(váha 5 %)*	100
účinnost projektu *(váha 15 %)*	100
hospodárnost projektu *(váha 15 %)*	100
udržitelnost projektu *(váha 20 %)*	70
inovativnost řešení *(váha 5 %)*	0

I. Identifikace nejlepší, dobré a neosvědčené praxe

Projekt lze celkově označit za vhodný příklad dobré praxe, neboť naplňuje veškeré charakteristiky z hlediska účelnosti, užitečnosti, účinnosti, hospodárnosti a udržitelnosti.

Co se týče udržitelnosti, vykazuje projekt drobné nedostatky (nejisté finanční zajištění spuštěných služeb do budoucna), stejně tak jako v případě účelnosti (kde byly vyřešeny problémy cílové skupiny pouze z větší části – společenské předsudky, ekonomická situace regionu). Užitečnost realizovaných aktivit pak pro účastníky (cílové skupiny), příjemce i další klíčové aktéry byla potvrzena (blíže viz zhodnocení dopadů a přínosů realizace projektu).

Celkově lze projekt hodnotit jako úspěšný a za hlavní faktory úspěšnosti označit přístup k realizaci projektu ze strany realizačního týmu a klíčových aktérů a dále provázanost na ostatní aktivity města v oblasti sociální integrace. Projekt je tedy dobrým příkladem fungování spolupráce městské samosprávy, NNO a dalších subjektů působící v sociální oblasti.

II. Doporučení dle faktorů úspěchu a překážek při realizaci projektu

V rámci projektu se osvědčilo a pro obdobně zaměřené projekty lze doporučit:

- **vhodné nastavení přístupu soc. pracovníků vůči CS**
  specifikace: klíčové pro získání důvěry a vlivu na klienta
- **setkávání sociálních pracovníků a vytvoření „informativního rozesílače“**
  specifikace: klíčové pro navázání lepší spolupráce mezi veřejným a neziskovým sektorem
- **návaznost na další opatření města**
  specifikace: budování pozitivního sociálního klimatu

Překážky pro dosažení vyšších přínosů a negativní faktory, které bylo třeba při realizaci projektu řešit/překonat:

- Důvěra ze strany CS – zpočátku malý počet klientů.
- Nízká motivace ze strany CS – problém u mladistvých.
- Fluktuace u sociálních pracovníků – odchod za jinou prací a občasné nezvládnutí práce s klientelou NZDM.
- Neochota akceptovat zařízení ze strany obyvatel žijících blízko SC Kamínek – obavy ohledně hluku a nepořádku.
- Bytový spekulanti – nekontrolovatelný migrační příliv nových problémových obyvatel do lokality.
- Ekonomická situace regionu a předsudky vůči CS ze strany většinové společnosti – což ztěžuje možnost uplatnění CS na trhu práce.

III. Potenciál šíření dobré praxe / aplikovatelnosti projektu

Aplikovatelnost a potenciál pro šíření dobré praxe jsou u tohoto projektu vysoké. SC Kamínek může být inspirací a návodným příkladem pro další projekty.